

DÉLMAGYARORSZÁG

76. évfolyam, 116. szám
1986. május 19., hétfő

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Rejtett üzenetek

Nézzük a Petrocellit, a Derricket, a Colombót, és rájuk a körmünket, ordítva intjük csendre a gyereket. Legyen már végre egy kis nyugi, legalább ezt a nyomorult krimit lehessen végigizgulni. Mert az ember átadja magát a feszültségnek, és közben óhatatlanul álmodozik. Mit tennék az ő helyében, ha mondjuk, ilyen pazar lakásom lenne, ahol csupa virág, meg nagy ablakok és lépcsők, és olyan autóm, mint ennek a buggyant pasinak, aki nem is tudja, milyen csodaszép kicsodában tekergeti a volánt. Vagy például itt ez a discó. Mindenféle gyanús alakok mászkálnak, de olyan lányok is, meg színes félhomályok, szóval akár józanul is olyan az egész, mint amikor már jó mák a dolgozó...

Szóval csak így melázik az egyed, és közben észre sem veszi, már régen irigykedik, elhervadt az önbizalma. Még jámbor törvénytisztelő polgárként sem tudom igazán sajnálni az áldozatot, mert felőlünk nézve gyakran csak jódoigában nem tudott mit kezdeni magával. Sőt, a teljes is hasonló sorsú, de nem fért a bőrében, rossz természete volt, züllött életet élt, és csak a szükség vitte bünbe. Rádásul mindenki megy, azaz autóják a maga útján, nem igényli az én érzelmeimet. Legfeljebb a csodálatomat vívják ki, hogy a Lajtán túl még a rosszat is szépen tudják csomagolni, mi meg elkábultunk már az aranypapír zizegésétől, akár a gyermekek. Ők egy országos értekezleten, mint afféle fontos dolgozó, és feszengnek, mert szerelése sem kéri a sorból, *eltér az uniformistól*. Tudorok és leendő beérkezettek a résztvevők, zömmel mostani harmincasok, tehát innen rajtunk, illeszkedő negyveneseken, és túl a lázadó húszasokon. Egyenruhásban feszít a gárda, farmer-nadrág és pulóver-farmerlajbi ötvözetben dagadnak a po-cik, tornacsukában tapostak a piskóták. Öltönyben a főnökök, mert ott már ez dukál, meg sajna, mi egynehányan — vidéki túlóltözöttek. Előadónk szavai szárnyalók, megnyugtatók, nincs itt semmi baj, gyerekek, ha mégis — nem én csináltam. Hallgatóság a lelkesültséget nyugtazza, szónok örömet nem osztja, vidám jóslatai a farmerekről lepörögnek. Előadó, a hadállást átlátva, nyíltan felénk fordul, és — mi öltönyösök, tartsunk össze alapon — nekünk beszél. Helyzetünk több mint ciki.

„Hátulról is meg lehet maszni a hegyet, édesapa” — győzköd a haver a kocsmában, már ha komolyabb ellenállást fejtenék ki, de nyertünk a felismeréstől. Olvastam címlapot váltott képeslapunkban az állami díjas akadémikus minősítését és óvasát, s megerősítve látom az iménti bölcselmet. „Amikor a közel analfabéta a Mercedeséből vagy sok milliós villájából nézi le az értelmiséget, sőt az iszonyúan nehéz gondokkal küzdő vezetőket is, a munkamorál javítását célzó intézkedésekre fittyet hány, akkor övön alul út. Az a társadalom, amelyik ezt sokáig túri, az előbb vagy utóbb olyan kaotikus állapotba jut, amelynek végső kimenetele kiszámíthatatlan.” Akkor — ha lehet — gyorsan gondolkodni és sürgősen cselekedni kellene, mint egy újra rendezve a viszonyokat? Bizonyosan, noha a stabilitás érvei sem lebecsülendők, s főként nyomások Evezünk arrébb, lehetőleg lelkesítő távlatok felé.

Hallgatom a fentről jött ember tájékoztatóját. Bontakozik a kép arról, mi hir Pesten, és felkapom a fejem, mert megüti a fülem egy kifejezés: *engedetlen állampolgár*. Nem a bűnözőt nevezte így, nem is az ilyen-olyan nézeteket valló, másként látó világjobbítókat, hanem olyan dolgos-átlagos közülieket, akik munkájukkal fenntartják az országot. Már persze nem mindenkit hívott így, ne tessék rémüldözni, csak sokat közülünk is. Olyanok ők, hogy elképzelik róluk: ekkor meg ekkor így és így tesznek — és nem úgy szavaznak például. Elvárják tőlük, hogy ha már egyszer mi itt fenn kigondoltuk, leirtuk és elmondtuk, akkor ti ott lenn értetek egyet vele, sőt, örüljétek neki. Lásd teho című műszavunkat, vagy a legutóbbi parlamenti ülést, ahol — hallj csudát — leszavazták a minisztert. És most: merre tovább? De főként is: hogyan? Mert ahogy elgondolom, ez az irányzat folytatódni látszik, mondhatni visszavonhatatlanul. Megint csak visszajutottunk az elhagyni kívánt vizekhez, a *gondolkodás és a cselekvés* sürgetéséhez. Gondolkodni, nem csak nézni és mélán révedezni, mert olyan dolgokkal is táplálnak — tévében, sajtóban, kép és hang formájában —, amit nem fogadnánk el, ha nem lenne ügyesen csomagolva. Mert ismerik a gyengéinket, és irgalom nélkül kihasználják, különösen a fiatal nemzedékek tapasztalattól nem táplált, könyvízü, vágyaikat valóságának hívó délibábait. Am egy gondolkodó népben bizva, a fent levők cselekvését, érdekeit és lehetőségeket mérlegelő programjait is reméljük, mert *csak közösen* vezet út előre. S hogy az idő sürget egymást megérteni, azt ma már talán senkinek nem kell magyarázni. Az értelmes cselekvés programja valamiként hasonlatos ama hídhöz, mely a rohanó víz fölött feszül, mindig kísértve a mélységet, de folyvást ellenállva csábításának.

Fiatalkorom beszélgetésének voltam részese a minap, ahol politikáról, közérzetről, az előttük járók örökségének hordozásáról, terheikről és lehetőségeikről folyt a beszéd. Eleinte félő volt, hogy mindez hallgatásban, közönybe fullad, ám később úgy belelendültek, mintha gát szakadt volna át. Később értettem meg, mi volt a kitarukozás oka: észrevették a felénk irányuló figyelmet. Igaz, ez még önmagában távolról sem ad megoldást, csupán segítséget az együttes cselekvéshez. Az ifjúság országos tanácskozásainak idején társadalmi példázatok lehetnek e fórumok — közös ügyeink kezelésére.

Tráser László

Paprikaváros utakról álmodik

Hárman próbáljuk megfejteni a talányt: vajon Szeged melyik terét ábrázolja a megsárgult fotó? De válasz sehol. Aztán szakértő jó, mint felmentő sereg, s már csaphatunk is a homlokunkra — hát persze, hogy az Indóház tér, a nagyállomás környéke, vagyis Szeged kapuja. A tér, amely évtizedek óta nem változott, legfeljebb pusztult. S hogy miért nem ismertük fel? Azt hiszem, épp ezért. Ahol százazezer ember költözött új lakásba, nehéz elhinni, hogy egy téren megállt az idő. Pessimista ismerősöm így egészítette ki a gondolatot: nemcsak az Indóház tér alszik, álmodik egész Alsóváros. Hogy miről?

Mielőtt választ keresnénk az újabb kérdésre, tanuljunk egy kis Alsóváros-történetet. Fogadjuk el tanárként Bálint Sándort, aki „A szögdi nemzet” című művében így ír erről a városrészről:

„A török hódoltság idején Szeged magyar központja volt, mivel a törökök, a bevándorolt délszlávok a Várban és a Palánkban éltek. A hatalmas kőfallal védett templom és kolostor gyakran nyújtott menedéket a rászorulóknak. Az akkori egymásrautaltsággal magyarázható, hogy az alsóvárosi nép még a XX. század elején is ragaszkodott hagyományaihoz, parasztpolgári életmódjához, vallásos kultúrájához, zárt világához.”

Pedig erre a századra igencsak átalakult az alsóvárosi világ. A templomkörnyéki vizes terület — a Csöpörkét — feltöltötték, s a nagy árvízektől követően házhelyeket alakítottak ki. Ez a terület lett a híres szegedi paprikakultúra fő fészke, nem csoda hát, hogy Paprikaváros névvel illették a palánkbéliek. De a kerteskedés egyéb ágaiban is mesterekké váltak az alsóvárosiak. Már a múlt században itt telepítik Szeged fajskoláit, virágkerteszeit. A városrészt ősi kertsáv övezte. Néhány, ma már elfeledett név zárja a rövid krónikát: Bánomkertek, Topolya, Feneketlen, Ballagító, Hattyús. Helyükön ma házak, laktanya, gyár.

S most vissza az álmokhoz, pontosabban a város-hoz, amely annyit alakult két évtized alatt, mint más-kor soha, de aki a Kossuth Lajos sugárút tengelyétől délre került, mintha kívül-rekedne a fejlődésből. Ez a gondolat bántott Móraváros utcáit járva, s ez jut eszembe a Mátyás tér környékén is. Bár az egyik sarkon épülő modern tömb, mintha...

Jól látta, Alsóváros mára igazi peremkerület lett, és városzéliel a gondjaink is — beszélte néhány nappal később a Petőfi Sándor sugárút, Bécsi körút és a Tisza közű szorított világról *Emődi Istvánné*, Alsóváros II-es körzetének népfőnöke. — A lakosság

sajnos előregedett, s ez látszik házaikon is. De leginkább az utak állapotát bántja az itteniek. Ezek javításáért nyújtottunk be pályázatot a városi tanácshoz, s ha sikerül némi támogatáshoz jutnunk, a lakosság, a honvédség, a malomipar segítségével végre szilárd burkolatot kapna a Pásztor utca, a Szabadsajtó utca, jutna kohósalak a Kántor utcába, nem kellene esős időben három sarkot gyalogolni, hogy átjussunk a túoldalra.

Ahogy színesedik az Alsóvárosról rajzolt vázlat, kiderül: csatorna is kellene, meg jobb kereskedelmi ellátás. Emődiné dicséri a lakók szorgalmát, hiszen önértékelésük vezették be a gázt több mint húsz utcába, társadalmi munkával eredményeként lett több utcában cementlappal a járda, de mindent azért a lakók sem képesek átalakítani. Kimerültek az erőforrások — bizonyította ezt a teho is. A célt, hogy építsünk új utakat — ugyan mindenki elfogadta, de a takarékosra nevelő nyugdíj bizony sokakat „nem” szavazatra kényszerített. Akkor hát...

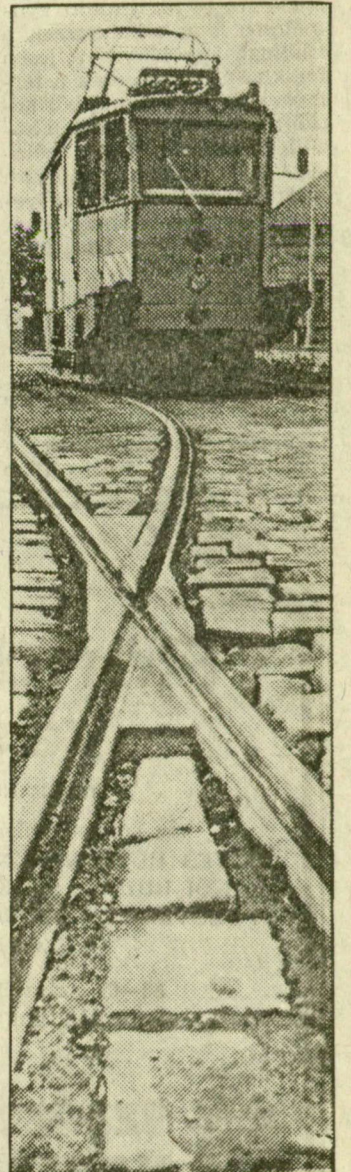
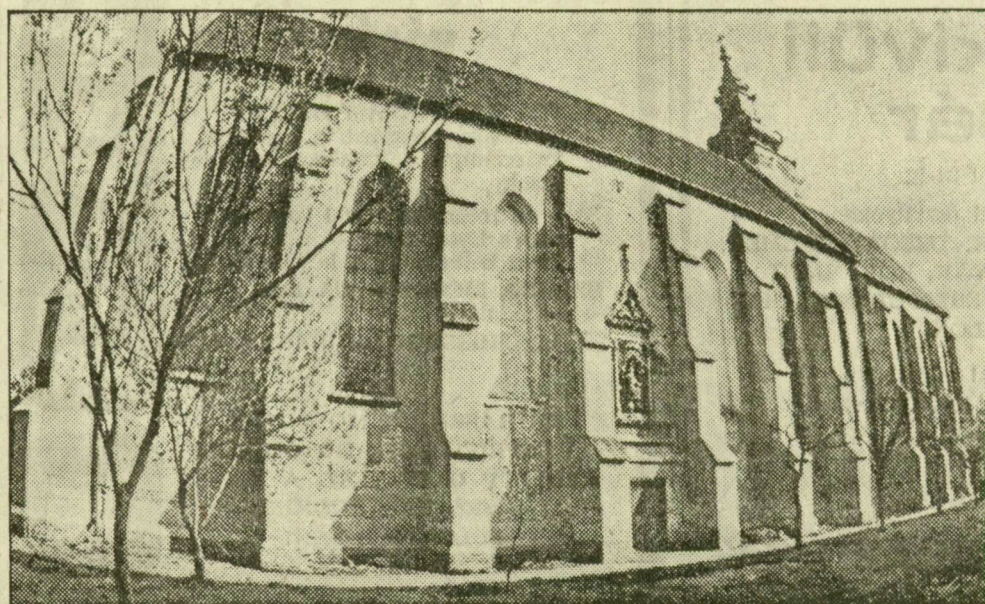
Marad a város. A tanács, ahonnan az elmúlt években több megértést, s több támogatást is kaptunk. Tanácstagjaink kérésére kezdődött a Szabadság téri ABC-áruház építése, s a VII. ötéves terv előzetésében azt olvashattuk, csatornát kap a Tisza Lajos és

a Paprika utca. Mivel erre sok kisebb utca csatlakozhat majd, számos család régi vágya teljesülhet. S talán még több fiatal költözik majd hozzánk, mert szerencsére ilyen népvándorlás is elindult.

Persze, persze a ház, a Földműves utca sarkán, Vakolatlan homlokzatán is látszik, nemcsak pénz, hanem ötletet is ölnek a falakba leendő gazdái. Épp ezért döbrent meg újra és újra a nagyállomás előtti tér, a kátyúból eszkábált út, a salétromos vakolatuktól menekülő falak. Szolnok jut eszembe és Debrecen (folytathatnám persze a sort) ahol az első pillanatban kellemes látvány fogadja a városba érkezőt. Távolság áll tőlem „kiváratépitészetre” biztatni várostervezőket, de egy kapu dísz a háznak. Hát még ha a város egyik kapuja...

Persze ez ügyben sem én találtam föl ama bizonyos spanyolviaszt. Emődi Istvánné elmondta: a tanácsügyi beszámolókon évről évre visszatérő téma az Indóház tér. A város igyekezetét pedig tervek, makettek, fényképek bizonyítják. S hogy mikor épül a makett nagytöltés? Hát erre várják a választ Alsóvárosban, ahol ma is szentül hiszik — az „Alsó” jelző városrészünk nevében nem „Mellékes”-t jelent új évezredre készülő városunkban sem.

Bátyi Zoltán

Nagy László montázs